

การใช้สื่อการสอนวิดีโอฝึกทักษะต่าง ๆ ในการสอนภาษา

วิฒนวรรณ สงวนเรื่อง

สื่อการสอนวิดีโอในที่นี้หมายถึงแถบบันทึกภาพวิดีโอที่วางขายตามท้องตลาด ผลิตขึ้นเพื่อเป็นบทเรียนโดยเฉพาะและรายการโทรทัศน์ที่ผู้สอนเลือกจากการแพร่ภาพทางโทรทัศน์หลังจากบันทึกไว้แล้วนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนทักษะทางภาษาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้นและเพื่อให้การฝึกทักษะทางภาษาต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดังที่ Julian Dakin (1973)¹ กล่าวว่า ผู้เรียนได้ประโยชน์มากจากการที่ได้ฟังภาษาพูด ได้เห็นกริยาท่าทางที่เป็นจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน ซึ่งผู้สอนสามารถจัดให้ได้โดยการใช้สื่อการสอนวิดีโอ

Dr. Brian Hill เป็นนักการศึกษาท่านหนึ่งที่ส่งเสริมการใช้สื่อการสอนวิดีโอ และได้กล่าวถึงการแพร่หลายของสื่อการสอนชนิดนี้² ว่าทุกปี ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสสามารถเลือกรายการจากการแพร่ภาพทางโทรทัศน์เพื่อนำมาให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะทางภาษาได้อย่างดี ด้วยว่าในปี ค.ศ. 1981-1982 ในประเทศสหราชอาณาจักรมีการจัดรายการแพร่ภาพมากกว่า 80 รายการ ซึ่งครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกระดับ แบบฝึกหัดประกอบด้วยหลายชนิดเรียงตามลำดับความยากง่าย จนกระทั่งถึงแบบฝึกหัดเพื่อฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในระดับสูง ๆ

Anthony Barley เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาของ BBC ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการสอนวิดีโอเพื่อใช้ฝึกฝนทักษะทางภาษาในการอบรมสัมมนา³ โดยได้กล่าวสรุปหัวข้อที่สำคัญ คือ

¹ Julian Dakin. *The Language Laboratory and Language Learning*. Longman Group Ltd. 1973.

² Brian Hill. *Using Authentic Resources in Teaching French*. Centre for Information on Language Teaching and Research, 1984.

³ BBC course in Broadcasts and Modern Language Teaching, Brighton Polytechnic Institute, Great Britain, April 1-4, 1985.

1. เป็นสิ่งดึงดูดใจ กระตุ้นเร้าใจให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนอย่างสูง
2. เป็นแหล่งภาษาพูดที่แท้จริง ผู้เรียนได้ฟังภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป
3. ผู้เรียนได้ยินภาษาพูดพร้อมเห็นกิริยาท่าทางประกอบในสถานการณ์ที่เป็นจริง และมีการโต้ตอบที่เป็นจริง
4. เป็นสิ่งทันสมัย ทันเหตุการณ์ ผู้เรียนได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น รายการข่าวจากโทรทัศน์ การสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ เป็นต้น
5. เป็นแหล่งที่ผู้เรียนได้ประสบการณ์เกี่ยวกับต่างประเทศ
6. เป็นสิ่งที่หามาได้โดยลงทุนไม่มาก เพียงลงทุนครั้งแรกเท่านั้น
7. ผู้สอนสามารถนำมาใช้กับผู้เรียนทุกระดับได้ เนื่องจากสื่อการสอนวิดีโอมีรายการที่ใช้สำหรับฝึกทักษะทางภาษาการพูด การฟัง การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ การแสดงกิจกรรมแบบบทบาทสมมติ เป็นต้น

สังควรวินิจฉัยเมื่อนำสื่อการสอนวิดีโอสอนทักษะต่าง ๆ

Jack Lonergan (1984)¹ กล่าวถึงผู้สอนว่าในการเลือกสื่อการสอนวิดีโอเพื่อฝึกทักษะทางภาษาต้องทำอย่างระมัดระวังทุกขั้นตอนเพื่อที่จะได้ผลอย่างดี ระหว่างที่ชมรายการนั้น ผู้เรียนทำกิจกรรมและแสดงการตอบสนอง เช่น การทำแบบฝึกหัดหรือการอภิปรายตามที่คุณสอนต้องการ เมื่อผู้สอนยกปัญหารายการนั้น ๆ ชั่วคราว ผู้สอนพึงระลึกเสมอว่า สื่อการสอนวิดีโอไม่ใช่วิธีการสอน แต่เป็นเครื่องช่วยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเช่นเดียวกับวัสดุการสอนอื่น ๆ เช่น เครื่องเล่นเทป เป็นต้น

เมื่อผู้สอนเลือกรายการของแต่ละชุดแล้ว Dr. Brian Hill และ Anthony Barley (1977)² ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อถามตนเองว่า

1. ผู้สอนต้องการให้เป้าหมายของวิชาและชั้นเรียนสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด
2. ผู้สอนมีเป้าหมายในการเลือกแต่ละรายการชัดเจนหรือไม่ ต้องการเลือกรายการนั้น ๆ เพื่อเป็นแกนของหลักสูตร หรือเป็นเพียงการฝึกฝนทักษะทางภาษาเท่านั้น

¹ Jack Lonergan. *Video in Language Learning*. Nelson Filmscan Ltd. 1984. pp. 30-31.

² Brian Hill and Anthony Barley. "Using Language Broadcasts". *Audio-Visual and Intensive Methods Journal*, XV, 1 Spring, 1977. pp. 55-56.

3. ผู้สอนต้องการใช้ทุกรายการในชุดนั้น ๆ หรือต้องการเพียงบางรายการเท่านั้น
4. ผู้สอนต้องการสิ่งใดเพิ่มเติมหรือไม่ มากหรือน้อยอย่างไร เช่น มีแบบฝึกหัดเพิ่มเติม แถบคำ (flash card) และอื่น ๆ
5. ผู้สอนจะใช้เวลาในการสอนนานเพียงใดสำหรับแต่ละรายการ
6. ผู้เรียนเหล่านั้นต้องการความช่วยเหลือทางภาษามากน้อยเพียงใดเพื่อที่จะเข้าใจรายการที่ผู้สอนเลือกได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้ยังมีสิ่งเล็กน้อยอื่น ๆ ที่ต้องทำให้การสื่อสารการสอนวิดีโอได้ผลเต็มที่ ผู้สอนควรจัดโทรทัศน์จอภาพขนาด 26 นิ้ว โดยผู้เรียนอยู่ไม่ห่างจอโทรทัศน์เกิน 30 ฟุต ในห้องที่ให้ดูรายการนั้นจะต้องลดแสงสว่างกัวยการปิดไฟและผ้าม่าน สำหรับความยาวของแต่ละรายการควรยาวประมาณ 2-4 นาที เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดใน 1 ชั่วโมง¹

การใช้สื่อการสอนวิดีโอกับทักษะการฟัง

ผู้สอนไม่ควรเรียกร้องความคล่องจากผู้เรียนมากหรือเร็วเกินไป ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ แบบฝึกหัดทักษะการฟังขั้นต้น คือ

1. แบบฝึกหัดตอบถูกหรือผิด (True/False Statement)
2. แบบฝึกหัดเลือกคำตอบที่ถูกต้อง (Multiple choice questions)

สำหรับแบบฝึกหัดทั้งสองนี้ผู้สอนต้องเตรียมแบบฝึกหัดที่ไม่ยาวเกินไปอาจจะให้ประโยคที่สำคัญบนแผ่นใสก่อนหรือหลังชมรายการแล้ว ผู้สอนควรใคร่ครวญดูว่า ต้องการเปิดรายการนั้นให้ผู้เรียนดูกี่ครั้งก่อนให้เริ่มทำแบบฝึกหัด เพื่อจะได้ไม่เสียเวลาในการทำแบบฝึกหัดนานเกินไป

3. การเติมความถี่ลงในช่องว่าง (Listening grids)

ผู้สอนให้ตารางแบบฝึกหัดก่อนแล้วให้ผู้เรียนชมรายการวิดีโอ เติมเครื่องหมาย ✓ ในช่องจำนวนความถี่ของคำที่ได้ยิน

¹ Brian Hill. *Using Authentic Resources in Teaching French*. Centre for Information on Language Teaching and Research, 1984. p. 34.

ตัวอย่าง

	1	2	3	4	5	6	7	8
bicycle	√							
cigarette			√					
omlette				√				
camera						√		

4. การรวบรวมคำเป็นหมวดหมู่ (Compilation of list)

ผู้สอนให้ผู้เรียนชมรายการแล้วให้จดสิ่งที่ได้ยิน จดรายชื่อผักที่ได้ยิน ให้จด expressions ที่แสดงถึงความชอบ (preference) ให้จด phrase ที่เป็นสำนวนชาวอเมริกัน เช่น

Hi, There.

That's O.K.

It's a pretty rough area.

That's great!

5. เติมคำลงในช่องว่าง (Gap filling)

ข้อที่ฟังระมัดระวังเกี่ยวกับแบบฝึกหัดนี้ คือ การเติมคำควรจะเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ครั้งที่หนึ่งให้เติมคำคุณศัพท์ทั้งหมด ครั้งที่สองให้เติมคำที่ทักทายกัน เป็นต้น ผู้เรียนต้องใช้สมาธิอย่างมากในการฟังและดูรายการดังนั้นในการเติมคำควรให้เติม 1 คำในทุก 15 วินาที ไม่ควรให้เติมคำบ่อยเกินจำนวนเวลานั้น

6. กล่าวสรุป (Summary)

ผู้เรียนดูรายการทั้งหมดแล้วกล่าวสรุปรายการนั้น ๆ เป็นภาษาแม่หรือเป็นภาษาต่างประเทศอันเป็นเป้าหมายในการฝึก

7. เรียงเรียงลำดับเหตุการณ์ (Ordering the sequences)

ผู้สอนให้ผู้เรียนชมรายการจนจบ 1 ครั้ง และให้ประโยคต่าง ๆ บนแผ่นใส และให้เรียงลำดับเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น ในรายการ At Home in Britain. Petros และ Mikko นักเรียนชาวต่างชาติเชิญครอบครัวที่พักอยู่ด้วยไปรับประทานอาหารเย็นและหลังจากนั้นกลับบ้านมา พบ Stephen ซ้อมละคร

List the events in the correct order

1. They invite Mr. and Mrs. Johnson.
 2. They discuss the menu.
 3. A photographer takes a photograph.
 4. They decide to go to a Greek restaurant.
 5. Two people drop out
 6. They order their meal.
 7. They decide to go to a disco.
 8. When they arrive home they find Stephen rehearsing.
8. เติมเครื่องหมาย ✓ ตามช่องที่ได้ดูรายการ (Who said what in the grid) ตัวอย่าง

เช่น รายการ Follow me

ประโยค

I can't go.

Let's walk there etc.

	The man	The woman	The girl
I can't go.			
Let's walk there etc.			

แบบฝึกหัดทักษะการฟังระดับสูง

สำหรับแบบฝึกหัดระดับสูงนี้จะคล้ายคลึงกับที่กล่าวมา แต่จะซับซ้อนกว่า เช่น

1. การรวบรวมคำเป็นหมวดหมู่ (Compilation of list)

ตัวอย่างเช่น ภายหลังจากผู้เรียนดูรายการแล้ว ผู้สอนให้ทำกิจกรรมแบบฝึกหัด

เกี่ยวกับ

- 1.1 จดบันทึกของสีทุกชนิด
 - 1.2 จดรายชื่อผักทุกชนิด
 - 1.3 จดคำคุณศัพท์ทุกคำ
- และอื่น ๆ อีก เป็นต้น

2. เติมประโยคลงในช่องว่าง (Who says what in the grid)

ผู้สอนให้แบบฝึกหัดที่ยากขึ้น เช่น รายการ Challenge ของ BBC เป็นรายการเล่าเรื่องของแต่ละตัวละคร การเปลี่ยนงานแต่ละครั้ง ผู้สอนให้คำถามและให้ผู้เรียนเติมข้อมูลรายละเอียดของแต่ละตัวละคร

	Phil	Erwin	Steve
1. How do they feel about their jobs ?	boring	doesn't like it. will give up soon.	fed up
2. What kinds of job have they been doing ?	factory worker	1. shop assistant 2. factory labourer 3. hospital worker	a shop assistant
3. What kinds of job do they prefer ?	jobs with kids	sport teacher	—
4. How much do they earn per week ?	£ 24	—	£ 25

3. การแปล (Translation)

ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนแปลรายการนั้นเป็นภาษาอังกฤษโดยเป็นการแปลทีละประโยคในแต่ละบทสนทนาก็ได้

4. การแปลคำ วลี ประโยค หรือสำนวน

ผู้สอนให้ผู้เรียนดูรายการทั้งหมด แล้วเลือกประโยคให้ผู้เรียนแปล เช่น ผู้สอนพูดประโยคว่า “อยู่ให้สบาย” ผู้เรียนแปลออกมาเป็นภาษาอังกฤษว่า “Have a nice stay.”

5. แบบฝึกหัดจากรายการข่าว

ผู้สอนบันทึกรายการข่าวจากรายการโทรทัศน์ประมาณ 4-5 ข่าวให้ผู้เรียนดูข่าวเหล่านั้น และตอบคำถามลงในช่องว่าง ตัวอย่างเช่น

ข่าวอันคับทึ

	Who	What	When	Where	Why	Comment
1						
2						
3						
4						
5						

ในการเลือกบันทึกข่าว ผู้สอนบันทึกตลอดรายการและคัดเลือกตอนท้าย ๆ ของข่าวทำแบบฝึกหัด หรือเลือกข่าวกลาง ๆ ที่ไม่เจาะจงวันที่อาจจะเป็นข่าวเกี่ยวกับคนทั่ว ๆ ไปและผู้สอนควรเน้นที่ภาษาที่ต้องการฝึก

6. การเขียนบทสนทนา (Dialogue Writing)

สำหรับการเขียนบทสนทนาผู้สอนควรระลึกว่าเป็นแบบฝึกหัดชนิดให้คาดการณ์ล่วงหน้า (prediction) ไม่ใช่การเขียนตามคำบอก (Dictation) ผู้สอนมีวิธีการให้ผู้เรียนเขียนบทสนทนาแบบนี้ดังนี้

1. ผู้สอนเปิดรายการให้ดูจนจบ 2 ครั้ง
2. ครั้งที่ 3 หยุดทีละประโยค ให้ผู้เรียนเติมบทสนทนาแบบคาดการณ์ล่วงหน้า

การใช้สื่อการสอนวีดิโอกับทักษะการพูด

ผู้สอนสามารถใช้สื่อการสอนวีดิโอกับผู้เรียนให้เกิดความมั่นใจในการออกเสียงคำ ประโยค และการพูดภาษาต่างประเทศ อย่างถูกต้องชัดเจนและเข้าใจว่าสิ่งที่ได้พูดนั้นหมายถึงสิ่งใด การใช้สื่อการสอนวีดิโอกับการฝึกทักษะแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- ก. ระหว่างเปิดรายการให้ผู้เรียนดูให้ทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมไปด้วย
- ข. ให้ทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมภายหลังดูรายการจบแล้ว

ก. ระหว่างการเปิดรายการให้ผู้เรียนดู

1. พหุวลีที่ปรากฏบนจอภาพซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง (Repetition of phrase with captions)

ผู้สอนไม่ควรแก้ไขสิ่งที่ผู้เรียนออกเสียงทุกคำพูดเพราะจะทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจและท้อถอย ในการเปิดรายการผู้สอนควรทำดังนี้

1.1 เปิดรายการทั้งหมดให้ผู้เรียนดูจนจบ

1.2 กรอเทปกลับ

1.3 เปิดรายการและหยุดให้ผู้เรียนพูดซ้ำตามคำ วลี ประโยคที่ปรากฏบนจอภาพผู้สอนอาจจะหยุดให้ออกเสียงเป็นช่วง (Frame)

2. พหุวลีที่ไม่ปรากฏบนจอภาพ (Repetition of phrase without captions)

ขบวนการจะเหมือนในข้อ 1 เพียงแต่ตัวอย่างประโยคไม่ปรากฏบนจอภาพ ผู้สอนอาจจะพูดก่อนโดยให้เฉพาะส่วนที่เด่น (master cue) ของประโยคนั้นๆ แล้วให้ผู้เรียนพูดตาม

3. พูดโดยใช้การคาดการณ์ล่วงหน้า (Predictive Speech)

ในแบบฝึกหัดนี้จะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

3.1 แบบใช้ความจำ (Recall)

ผู้สอนเปิดรายการให้ผู้เรียนดูจนจบ แล้วฉายภาพแต่ปิดเสียงให้ผู้เรียนคาดการณ์ว่าบทสนทนานั้นจะพูดอย่างไร

3.2 แบบไม่ใช้ความจำ

คล้ายคลึงกับข้อ 3.1 โดยผู้สอนดำเนินรายการดังนี้

3.2.1 เปิดรายการให้ผู้เรียนดู 1-2 ครั้ง

3.2.2 กรอเทปกลับ

3.2.3 หยุดก่อนจะถึงช่วงที่จะให้ฝึก (Frame) แล้วให้ผู้เรียนพูดประโยคนั้น

3.2.4 ให้ผู้เรียนคนอื่นบอกประโยคที่ตนเองคิดไว้

3.2.5 เปิดเทปต่อไปเพื่อตรวจดูว่าประโยคที่ผู้เรียนพูดคล้ายคลึงหรือไม่

3.2.6 ให้ผู้เรียนทุกคนออกเสียงซ้ำอีกครั้ง

3.2.7 เปิดรายการโดยตลอดอีก 1 ครั้ง

4. โดยการตั้งคำถาม (Questions)

ผู้สอนให้ผู้เรียนตั้งคำถามกับเพื่อนด้วยกัน หรือกับผู้สอนเองเช่นรายการ Sadrina เป็นภาพผู้หญิงกำลังเปิดประตูออกมา ผู้เรียนตั้งคำถามเมื่อผู้สอนกดปุ่มหยุดภาพ

(Pause) ว่า How is she holding a door ?

ผู้สอนตอบว่า She is holding it ajar.

5. พุดคำ วลี หรือประโยคที่พ้องกับที่ปรากฏในรายการ (Synonym Work)

ก่อนเปิดรายการผู้สอนให้คำ วลี หรือประโยคหลาย ๆ ชนิดแล้วเปิดรายการให้ผู้เรียนดูจนจบ ผู้สอนอาจจะพุดประโยคว่า

“I was completely unaware of time” ผู้เรียนจะพุดประโยคที่ปรากฏในรายการว่า “I had no idea what the time was.” เช่นนี้ เป็นต้น

6. หยุดภาพให้ผู้เรียนพรรณานาจาก (Stop Frame Description)

ผู้สอนเปิดรายการให้ผู้เรียนดูจนจบหลังจากนั้นกรอเทปกลับและหยุดภาพเป็นตอนให้ผู้เรียนพุดอธิบายแต่ละฉากโดยอาจให้ผู้คนละ 1 ประโยคต่อกันไปจนจบ

เช่น ผู้เรียนคนที่ 1 พุด “The waiter brings breakfast to his room.” ผู้เรียนคนที่ 2 พุดต่อ “Mr. Smith opens the door for him.”

7. แต่งบทพุดสนทนา (Dialogue Construction)

ผู้สอนเปิดรายการให้ผู้เรียนดูจนจบ กรอเทปกลับและฉายภาพใหม่โดยไม่มีเสียงแล้วให้ผู้เรียนแต่งบทสนทนา ในแบบฝึกหัดนี้เป็นแบบฝึกหัดที่ไม่มีบทสนทนาที่กำหนดตายตัว

8. ให้งมือเมื่อได้ยินและพุดซ้ำอีกครั้ง (Hand up when you hear and repeat.)

ผู้สอนให้คำ วลี หรือประโยคที่จะปรากฏในรายการก่อนแล้วเปิดรายการเมื่อผู้เรียนได้ยินคำ วลี หรือประโยคใดให้งมือและพุดซ้ำสิ่งที่ได้ยิน

ข. หลังจากดูรายการจบแล้ว แบบฝึกหัดและกิจกรรมที่ผู้สอนนำมาใช้ได้ คือ

1. การตั้งคำถามซึ่งกันและกัน (Questions) กิจกรรมแบบนี้ผู้เรียนจะจับคู่กันหลังจากดูรายการจบแล้ว ให้ผู้เรียนคนที่ 1 ตั้งคำถาม 3 คำถาม และคนที่ 2 ตอบตามรายการที่ได้ดูตัวอย่างคำถามเช่น “What did he do after breakfast ?”

“Where could he cash money ?”

“Did he know where the bank was ?”

2. การทำท่าทางประกอบเรื่อง (Mime Cues)

กิจกรรมนี้คล้ายกับ role play ด้วยกิจกรรมนี้คือการสอนวิถีโอให้ประสบการณ์ผู้เรียน และให้รากฐานความเข้าใจก่อนให้ทำกิจกรรม role play

กิจกรรมนี้ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม หรือเป็นคู่ เมื่อดูรายการจบแล้วให้ฝ่ายหนึ่งแสดงท่าทาง และอีกฝ่ายพูดประโยคตามท่าทาง โดยฝ่ายที่แสดงได้ดูรายการแต่ฝ่ายพูดประโยคไม่ได้ดูแต่เอาประโยคตามท่าที่แสดง ตัวอย่างประโยค เช่น

“Hello !”

“What time is it ?”

3. แต่งบทสนทนา (Reconstitute Dialogue)

ผู้สอนให้ key word บนแผ่นใส เช่น

Francis

help.....

Thank you.....

Please put it.....

cinema.....

Jane

take it.....

sit.....

no.....

รายการนี้เป็นเรื่อง In Francis' Flat รายการที่ผู้เรียนดู คือ Francis ถือช็อคโกไม่ไปหา Jane ที่บ้านและชวน Jane ไปดูภาพยนตร์ เมื่อผู้เรียนดูรายการแล้ว ผู้แต่งบทสนทนาตาม Key word ที่ผู้สอนให้

การใช้สื่อการสอนวิถีโลกกับทักษะการพูดระดับสูง

1. การแสดงบทบาทประกอบตามเรื่อง (Role-play)

ผู้สอนเปิดรายการให้ดูจนจบแล้วแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มโดยให้กำหนดเป็นตัวละครแสดงเลียนแบบรายการที่ได้ดู

2. การจับคู่ทำกิจกรรมโดยมีบทสนทนาให้ประกอบ (Pair Work with Scripted Dialogue)

กิจกรรมเช่นนี้ผู้สอนทำได้หลายอย่าง เช่น ให้สคริปต์ (Script) บทสนทนาทั้งคู่หรือให้สคริปต์เพียงคนเดียว หรือให้เฉพาะหัวข้อเรื่อง (topic) ที่จะให้ทำกิจกรรมแล้วให้ผู้เรียนนั้นแต่งบทสนทนาเป็นแบบใดก็ได้

3. การพูดบรรยายรายการที่ปรากฏภาพเท่านั้น (Commentary Work without Hearing the Dialogue)

กิจกรรมนี้ผู้สอนเปิดรายการ 2-3 ครั้ง โดยให้ปรากฏภาพเท่านั้นให้ผู้เรียนดูและทำบันทึกย่อ ผู้สอนควรระยะเวลาให้ผู้เรียนทบทวนบันทึกย่อก่อนเล็กน้อย จากนั้นเปิดรายการเริ่มต้นเรื่องให้ผู้เรียนพูดทประกอบแต่ละฉาก ผู้สอนควรหยุดภาพเป็นช่วง และปิดท้ายด้วยเปิดรายการทั้งหมดพร้อมเสียงให้ผู้เรียนได้เห็น ได้ยินความแตกต่างของสิ่งที่แต่งขึ้นและสิ่งที่ปรากฏในรายการ

4. การเล่าเรื่องรายการต่าง ๆ (Retelling a story)

ผู้สอนเลือกสื่อการสอนวิดีโอเป็นตอน ๆ ตอนหนึ่ง ๆ ยาวประมาณ 1 นาที เปิดรายการให้ผู้เรียนดูตลอด และให้ช่วยกันเล่าเรื่องโดยการแบ่งประโยคคนละ 1 ประโยค เช่น

ผู้เรียนคนที่ 1 “Mr. Foster woke up in a hotel and didn't know what time it was.”

ผู้เรียนคนที่ 2 “He telephoned and ordered breakfast.” ต่อไปเช่นนี้จนจบรายการ

5. กิจกรรมแผ่นบัตรแสดง (Mood Cards)

แผ่นบัตรเหล่านี้จะบอก Function เช่น แต่ละบัตรจะบอกความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ เช่น ความโกรธ (anger) ความสุข (joy) และความสุภาพ (politeness) เป็นต้น

ก่อนเปิดรายการผู้สอนแจกบัตรแสดงผู้เรียนซึ่งควรจะแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ เช่น กลุ่มหนึ่งให้ตั้งใจดูรายการที่เรื่องการแสดงความกลัว (Fear) อีกกลุ่มให้ดูที่เรื่องความสุภาพ (politeness) เมื่ออธิบายงานแล้วผู้สอนเปิดรายการให้ดูจนจบ และให้กลุ่มที่ 1 พูดซ้ำประโยคในรายการที่เกี่ยวกับความกลัว เป็นต้น

สำหรับแบบฝึกหัดและกิจกรรมต่าง ๆ นี้ Dr. Hill¹ แนะนำไว้ว่าในการเปิดรายการยาวประมาณ 2-4 นาที ผู้สอนควรให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมไม่เกิน 3 ชนิดเท่านั้น

¹ Brian Hill. *Using Authentic Resources in Teaching French*, Centre for Information on Language Teaching and Research, 1984, p 34.

4. แบบฝึกหัดเติมคำในสคริปต์ (Completions of Script)

ผู้สอนควรเลือกสคริปต์ที่ไม่ยาวนัก และอภิปรายแนะนำคำศัพท์ที่ควรใช้พร้อมทั้งประโยคเกี่ยวกับเรื่อง โดยแสดงคำศัพท์ รูปประโยคบนแผ่นใสก่อนให้ผู้เรียนดูรายการ จากนั้นผู้สอนเปิดรายการให้ผู้เรียนดูและให้เขียนสคริปต์ งานเขียนของแต่ละคนอาจจะไม่เหมือนกันเลยก็เป็นได้

5. แบบฝึกหัดทำงานเป็นคู่โดยให้เขียนสคริปต์คล้ายกับรายการ (Pair Work Based on Creating a Parallel Script)

ผู้สอนให้ผู้เรียนดูรายการจนจบแล้วจับคู่ช่วยกันเขียนสคริปต์ โดยกำหนดตัวละครให้เหมือนกับรายการที่ดูไปแล้ว แต่สมมติสถานการณ์ต่างออกไป เช่น กำหนดตัวละครชื่อ Charlotte เดินหา Flat ในกรุง London เมื่อได้พบคนต่าง ๆ ที่อยู่ Flat เธอถามคำถามหลายชนิดขึ้นอยู่กับผู้เรียนจะเขียนคำถามอย่างไร งานเขียนแต่ละบทอาจจะไม่เหมือนกัน

6. การจับบันทึก (Note-taking)

รายการที่ผู้สอนเลือกควรเกี่ยวกับ สารคดีสั้น ๆ หรือรายงานที่ไม่ยาวนัก ก่อนให้ทำแบบฝึกหัดนี้ผู้สอนควรแน่ใจว่าได้ให้ความรู้ผู้เรียนเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของการจับบันทึกแล้ว เมื่อผู้เรียนได้เขียนบันทึกมาส่งหลังจากดูรายการแล้ว ผู้สอนจะต้องพิจารณาสิ่งสำคัญ 3 ประการก่อนให้คะแนน คือ

6.1 การเขียนเสนอบันทึก

6.2 ผู้เขียนบันทึกเฉพาะส่วนสำคัญมากน้อยเพียงไร

6.3 ความถูกต้องการใช้ภาษา

7. การเขียนสรุปและเขียนรายงาน (Summaries and Reports)

ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเมื่อดูรายการและควรกำหนดความยาวด้วยประมาณ 100-150 คำ สำหรับการตรวจให้คะแนนผู้สอนควรพิจารณา คือ ผู้เรียนได้สรุปใจความสำคัญมากน้อยเพียงไร ความถูกต้องการใช้ภาษาเป็นอย่างไร ก่อนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด ผู้สอนสามารถช่วยได้โดยการอภิปรายเนื้อเรื่องรายการที่ดูกันก่อนแล้วจึงให้เริ่มเขียน

การใช้สื่อการสอนวีดิโอเกี่ยวกับทักษะการเขียนขั้นสูง

1. การแปลประโยคต่างๆ (Translation Section on Key Sentences)

ผู้สอนให้ประโยคภาษาไทยหลาย ๆ ประโยคบนแผ่นใส เบ็ดรายการให้ผู้เรียนดูจนจบ หลังจากนั้นให้ผู้เรียนแปลประโยคที่ผู้สอนหยุดให้เป็นช่วง ๆ เป็นภาษาไทยแล้วเปรียบเทียบกับประโยคที่ผู้สอนให้ดูบนแผ่นใสตอนต้นชั่วโมง

2. การเขียนแบบถ่ายตัวอักษร (Transcription)

แบบฝึกหัดนี้คล้ายคลึงกับแบบเขียนตามคำบอก ผู้เรียนแต่ละคนจะมีงานเขียนออกมาไม่เหมือนกัน ผู้สอนเบ็ดรายการให้ผู้เรียนดู หลังจากนั้นบันทึกเฉพาะเสียงลงเทปตลับเพื่อให้ผู้เรียนเขียนถ่ายตัวอักษรส่ง ผู้เรียนอาจนำเทปตลับฟังในห้องโสตฯ หรือที่บ้านก็ได้

3. การจดบันทึก (Note-taking)

คล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้วในการใช้สื่อการสอนวีดิโอกับการสอนทักษะการเขียน

4. การเขียนสรุปและเขียนรายงาน (Summaries and Reports)

เช่นเดียวกับข้อ 3

5. การเขียนบทบรรยายประกอบโฆษณา และข่าวต่างๆ

ผู้สอนเบ็ดรายการที่บันทึกจากรายการโทรทัศน์ เช่น รายการโฆษณา รายการข่าวและอื่น ๆ จากนั้นให้ตารางผู้เรียนเขียนบรรยายเติมในช่องว่าง

ตัวอย่าง

รายการโฆษณาทางโทรทัศน์

Brand of the adverts	Products	Potential customer	Price

การใช้สื่อการสอนวิดีโอกับทักษะการอ่าน

สื่อการสอนวิดีโอช่วยพัฒนาทักษะการอ่านระดับเบื้องต้น ให้อ่านได้เร็วขึ้น กระตุ้นความสนใจผู้เรียนในบทเรียนให้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น ผู้สอนแจกบทเรียนและแบบฝึกหัดก่อนเปิดรายการ หลังจากนั้นเปิดรายการเกี่ยวกับบทเรียน เช่น ภูมิหลังของนักเขียน ตัวอย่างงานเขียน และให้ผู้เรียนอ่านบทเรียน ทำแบบฝึกหัด เมื่อดูรายการจบ

Jack Lonergan (1984)¹ กล่าวสรุปเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิดีโอ คือ สิ่งสำคัญ 2 สิ่งเมื่อมีการใช้สื่อการสอนชนิดนี้ คือ ผู้สอนซึ่งเป็นผู้เลือกรายการให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน และการจัดกิจกรรมรวมถึงแบบฝึกหัดที่เหมาะสม เมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดในการฝึกทักษะต่างๆ แล้ว ผู้สอนควรมีกิจกรรมตอนท้าย (Follow up activities) นั่นคือให้ผู้เรียนอธิบายแบบฝึกหัดโดยปากเปล่าโดยให้เสนอทีละคนหรือเป็นกลุ่มก็ได้

สื่อการสอนวิดีโอเป็นเครื่องช่วยสอนทักษะทางภาษาได้เป็นอย่างดี ทักษะที่สามารถเอาสื่อการสอนนี้มาใช้ประกอบและมีประสิทธิภาพสูง คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการเขียน และทักษะการอ่านตามลำดับ

¹ Jack Lonergan. *Video in Language Learning*, Nelson Filmscan Ltd., 1984, pp. 30-31.

หนังสืออ้างอิง

- Allen, Margaret. "Uses of Video Recording in an Institution", *Video in English Language Teaching. ELT Documents* : 114, Oxford : Pergamon Press, 1983, pp. 16-22.
- Dakin, Julian. *The Language Laboratory and Language Learning*. Longman Group Ltd. 1973.
- Geddes, M. and Sturtridge, G. *Video in the Language Classroom*. Heinemann Educational Books, London, 1982.
- Hill, Brian. "Using Television", *Using Authentic Resources in Teaching French*. Centre for Information on Language Teaching and Research. 1984.
- Hill, Brian. "Making the Most of Radio and Television", *Teaching Languages Ideas and Guidance For Teachers Working with Adult*. Garrod and Loft-house International Limited, 1979.
- Hill, Brian and Barley, Anthony "Using Language Broadcasts." *Audio-Visual Language Journal* : XV,I, Spring 1977, pp. 54-60.
- Lavery, M., O' Brien, T. and others. *Active Viewing Plus*. Modern English Publications Ltd. 1984.
- Lonergan, Jack. *Video in Language Learning*. Nelson Filmscan Ltd. 1984.

Suggested Further Reading

- Brumfit, C. (Ed.) *Applications of Video in Language Teaching*. Pergamon Press, London, 1983.
- Candlin, J., Charles, D., and Willis, J. *Video in English Language Teaching*. The Univ. of Aston in Birmingham 1982.
- Lambert, J. *School Broadcasting*. BB. 1975.
- Rogers, J. *Adult Learning*. Open Univ. Press, 1977.